

The Swedish Government
The Swedish Parliament
The European Commission
The European Parliament
2023-06-25

Europaforum Norra Sveriges synpunkter på EU-kommissionens förslag till förordning om nettonollindustrin – Net-Zero Industry Act

Europaforum Norra Sverige (EFNS) är ett nätverk för politiker på lokal och regional nivå från Norrbotten, Västerbotten, Jämtland Härjedalen och Västernorrland. EFNS är en mötesplats och kunskapsarena där EU:s politik analyseras och diskuteras i de avseenden där den berör norra Sverige. EFNS bevakar Europafrågor för att påverka EU:s lagstiftning, EU:s strategier och handlingsprogram samt EU:s budget. Syftet med EFNS är att tillvarata norra Sveriges intressen både på den europeiska arenan och i förhållanden till den nationella nivån i frågor med ett tydligt europeiskt perspektiv.

Europaforum Norra Sverige (EFNS) välkomnar ambitionen i EU-kommissionens förslag till förordning om nettonollindustri (NZIA) men har synpunkter på delar av förslaget.

EFNS vill härmed föra fram sina perspektiv vad gäller förslag till förordning om nettonollindustrin (NZIA)

Sammanfattning av EFNS ståndpunkter:

- EFNS anser att EU-kommissionen bör ställa krav på minskad klimatpåverkan – inte styra mot specifika tekniker. För att främja ny utveckling med innovationskraft är teknikneutralitet en förutsättning. Förordningens listning av netto-noll tekniker är begränsad och riskerar att utelämna teknologier som är eller kan komma att bli vitala för den gröna omställningen
- EFNS ser även risker med snabbspår för strategiska projekt eftersom det kan bromsa processer för andra typer av företagsetableringar än netto-noll teknologier som också är viktiga för den gröna omställningen samt den lokala- och regionala utvecklingen.
- Att utveckla snabbare och transparenta tillståndsprocesser för mer effektiva verksamhetsetableringar är av stor vikt men de måste lämna utrymme för medlemsstaterna, regionerna och kommunerna att utveckla snabbare processer efter egna förutsättningar och resurser.
- Förslaget medför en detaljreglering som riskerar att gå över det nationella självbestämmandet och inkräktar även på det svenska kommunala självstyret. Det är viktigt att värna medlemsländernas och regionernas beslutanderätt. Lokal och regional förankring krävs för ökad samhällelig acceptans vid etablering av industrier. NZIA behöver ha en territoriell dimension som involverar kommuner och

regioner och som tar hänsyn till demokratisk förankring och det svenska kommunala planmonopolet.

Tillståndsprocesser

EFNS välkomnar ambitionen att korta ner tiderna för tillståndsprocesser men anser att frågan om hur nationella tillståndsprocesser ska läggas upp bör hanteras på nationell nivå. Tonvikten bör ligga på att uppmuntra varje medlemsstat att göra generella justeringar i de nationella tillståndsprocesserna för att göra dem mer förutsägbara, transparenta och effektiva.

Tillståndsprocesserna för stora etableringar kan både vara långa och komplicerade vilket bidrar till att etableringar inte genomförs. Det är därför positivt att utmaningarna med tillståndsprocesser för företagsetableringar lyfts i arbetet med att stärka EU:s värdekedjor och att öka EU:s innovationskraft. Industrin spelar en viktig roll för regional utveckling genom att bidra till arbetstillfällen, skatteinkomster och attraktionskraft. Att förenkla och förkorta tillståndsprocesserna vid verksamhetsetableringar är av stor vikt.

Förslaget medför dock en detaljreglering som riskerar att gå över det nationella självbestämmandet och inkräktar även på det svenska kommunala självstyret. Det är viktigt att värna medlemsländernas och lokala myndigheters beslutanderätt för att säkra en social samhällelig acceptans för industrietableringarna. EU bör snarare tillhandahålla plattformar och nätverk där utbyte av erfarenheter och kunskap kan förmedlas mellan medlemsländerna. I och med olika ekonomiska och säkerhetspolitiska intressen är det därtill viktigt att EU använder sin koordinerande roll till att kartlägga och tydliggöra Europas beroende av utländskt ägande i värdekedjor inom netto-noll teknologier. Dessa insikter kan underlätta för medlemsländer att vida åtgärder för balans mellan strategisk autonomi och handel med tredje land.

EFNS ser risker med snabbspår för strategiska projekt eftersom det kan bromsa processer för andra typer av företagsetableringar än netto-noll teknologier som också är viktiga för den gröna omställningen samt för den lokala- och regionala utvecklingen.

Teknikneutralitet

För att främja ny utveckling är teknikneutralitet en förutsättning. Att genom lagstiftning styra vilka tekniker eller material som ska främjas riskerar leda till att viktiga områden som kan möta klimatutmaningar missgynnas vilket kan leda till att nya upptäckter eller innovationer hämmas.

Att frånga teknikneutralitet innebär att omställningskapaciteten blir väldigt begränsad om rådande omständigheter ändras. Detta kan bromsa processer för andra typer av företagsetableringar än netto-noll teknologier som också är viktiga för den gröna omställningen.

Förordningens listning av netto-noll tekniker är begränsad och riskerar att utelämna teknologier som är eller kan komma att bli vitala för den gröna omställningen. Det finns till exempel ett utrymme för en ökad svensk produktion och användning av teknologier baserade på biomassa, vilket även i framtiden bör utgöra en del av lösningen för ett fossilfritt Europa och minskat klimatavtryck.

EFNS anser att EU-kommissionen bör ställa krav på minskad klimatpåverkan – inte styra mot specifika tekniker.

Förankring på lokal nivå för etableringar av industrier.

Lokal och regional nivå har avgörande roller för att uppnå målen om ett klimatneutralt Europa. De kan definiera lokala förutsättningar, utmaningar och möjligheter, vilket behövs för att attrahera investeringar och öka produktionen av grön teknik inom hela värdekedjan. Därför understryker EFNS att NZIA behöver ha en territoriell dimension som involverar kommuner och regioner och tar hänsyn till de svenska kommunernas planmonopol.

Förslaget kring snabbare tillståndsprocesser och större nationell koordinering genom en "one stop shop" för etableringar riskerar att minska den demokratiska förankringen på lokal och regional nivå och i sin tur bidra till ökad polarisering. EFNS betonar vikten av att involvera lokalsamhället. Lokalsamhället, ursprungsbefolkning och värdefulla naturvärden är aspekter som är viktiga att respektera och behöver involveras tidigt i processen. Rättssäkra och demokratiska processer för etablering är av stor vikt för att nå social acceptans och delaktighet från medborgare, civilsamhälle samt lokala- och regionala myndigheter. Dessutom finns en stor kunskap om de lokala och regionala förhållandena samlad hos myndigheter, organisationer och universitet vilket fullt ut bör nyttjas vid behandling av tillståndsansökningar.

Ett speciellt hänsynstagande till varje regions kontext och målsättning är nyckeln till hållbar utveckling i alla delar av EU. Smart specialisering och diversifiering är viktiga komponenter i glesa miljöer för ökad konkurrenskraft. Det ger regioner förmågan att ta vara på relevanta kapaciteter och att arbeta effektivt för att låta forskning och entreprenörskap leda vägen i utvecklingen av nya idéer och produkter.

Industrietableringar har en viktig roll för näringslivet i berörda regioner men ställer också krav på området de verkar i. För hållbar tillväxt inom näringen behövs även satsningar på samhällsutvecklingen i området och på kompetensförsörjning.

Antaget vid Europaforum Norra Sverige den 25/6 2023.

Jonny Lundin (C) Region Västernorrland	Åsa Ågren Wikström (M) Region Västerbotten	Isak Utsi (S) Norrbottens Kommuner	Elise Ryder Wikén (M) Region Jämtland Härjedalen
Mats Hellhoff (SD) Region Västernorrland	Rickard Carstedt (S) Region Västerbotten	Ulrika Hammarström (S) Norrbottens Kommuner	Daniel Danielsson (C) Kommunförbundet i Jämtland Härjedalen
Erik Lövgren (S) Kommunförbundet Västernorrland	Ann Åström (S) Region Västerbotten	Jonas Andersson (S) Kommunförbundet i Jämtland Härjedalen	Lars-Gunnar Nordlander (S) Kommunförbundet i Jämtland Härjedalen
	Anders Ögren (S) Region Norrbotten		